

Prvih sto let....

1904-1920: SPDT je bilo ustanovljeno 7.maja 1904 kot podružnica osrednjega Slovenskega planinskega društva v Ljubljani. Tedaj sta v Trstu obstajali italijanska Società Alpina delle Giulie in avstrijski Deutscher und Osterreichischer Alpenverein. Prvi sedež se je nahajal v ulici Chiozza številka 8, od tod se je društvo po nekaj mesecih preselilo v na novo zgrajeni Narosni dom na tedanjem Kasarniškem trgu. Prvi predsednik je postal dr.Matej Pretner. Med glavne dejavnosti društva so spadali izletništvo, markiranje poti ter prirejanje predavanj in raznih srečanj. Zelo aktiven je bil jamarski odsek, ki je leta 1905 prevzel v upravo jamo Vilenica med Lokvami in Divačo, naslednje leto pa še jamo Dimnice pri Materi, katero je leta 1914 prenovil in opremil z razsvetljavo. Obe jami se sedaj nahajata na ozemlju Republike Slovenije. Na občnem zboru 19.aprila 1913 je društvo v Narodnem domu predstavilo povsem slovenski zemljevid z imenom Okrožje Trsta, ki ga je izdal član Alojzij Knafelc, sicer znan kot avtor markacije okrogle oblike, ki nosi po njem ime (izvleček iz tega zemljevida je natisnjen na platnici zemljevida). Leta 1920 so škvadristi zažgali Narodni dom, tako da je društvo ostalo brez sedeža in arhiva.

1923-1927: Fašistična oblast je 9.oktobra 1923 razpustila društvo s pretvezo najdbe puške v jami Dimnice, vendar je bilo znova ustanovljeno 6.marca 1924 kot samostojno društvo z novim statutom. 17. Avgusta 1927 pa je bilo društvo dokončno razpuščeno s fašističnim dekretom, kot sicer vsa ostala slovenska kulturna in športna društva v Italiji. 1927-1945: V ilegali delujeta skupini »štempiharji« in »Magnamonti«, ki nadaljujeta s planinstvom, alpinizmom ter prirejanjem sestankov in zborovanj v daljnih gorskih predelih, daleč od nadzorstva sovražnih fašističnih oblasti.

1946-1980: 5.maja 1946, torej pičlo leto po Osvoboditvi, je bilo SPDT na novo ustanovljeno in začela se je skoraj mrzlična dejavnost na vseh področjih. Leta 1968 je postalo SPDT polnopravni član italijanske vsedršavne zveze zimskih športov (FISI). Leta 1975 je bila uradno odprta markirana planinska pot imenovana »Vertikala« od Glinščice pri Trstu do tromeje med Italijo, tedanja Jugoslavijo in Avstrijo na peči v Karavankah. Pešpot, markirana z belomodrimi knafelčevimi markacijami, se vije po ozemlju, kjer prebivajo Slovenci v Italiji. Leta 1980 se je SPDT pobratilo s Planinskim društvom Integral iz Ljubljane.

1980-1990: V okviru pobud ob osemdesetletnici ustanovitve je SPDT leta 1985 organiziralo himalajsko alpinistično odpravo na Južno Anapurno v Nepal, ki žal ni dosegla vrha. Leto kasneje pa je član Dušan Jelinčič postal prvi alpinist v deželi Furlaniji-Juljski krajini, ki mu je uspelo osvojiti osemtisočak in sicer Broad Peak v Karakorumu. Leta 1990 je SPDT priredilo mednarodno himalajsko odpravo »Alpe Adria Sagarmatha« s pokroviteljstvom Avtonomne dežele Furlanije-Juljske krajine ob desetletnici skupnosti Alpe-Jadran. Odprava, katere so se udeležili slovenski in italijanski alpinisti iz Trsta, Karnije, Lombardije in Slovenije, je 7.oktobra dosegla vrh Everesta. Članica SPDT Tatjana Grgič je postala prva alpinistka v deželi Furlaniji-Juljski krajini, ki je presegla višino 7500 m.

1990–2003: leta 1992 je SPDT prikazalo svoje razvejane dejavnosti na razstavi +8.000 / - 1.000 na tržaškem velesejmu. Leta 1998 je član Erik Švab z Laarcherjem in Sternijem opravil prvenstveno alpinistično smer na skrajno zahtevni navpični steni deviške gore na Madagaskarju, poimenovane Tsaranoro Atsimo. Podvig je vzbudil veliko zanimanje na mednarodni ravni. Švab je nato postal leta 2001 prvi italijanski prvak v lednem plezanju. Leta 2003 je Dušan Jelinčič celih osemnajst let po vzponu na Broad Peak osvojil svoj drugi osemtisočak in sicer Gašerbrum 2 ravno tako v Karakorumu.

2004: SPDT praznuje svojih prvih sto let delovanja s prireditvijo raznih pobud, med katere spada tudi izdaja zemljevida in knjige. Društvo šteje trenutno okrog štiristo članov in nadaljuje svojo razvejano dejavnost na izletniškem, alpinističnem, smučarskem, jamarskem, mladinskem, kulturnem ter markacijskem področju in že celo stoletje predstavlja osnovno organizacijo slovenske narodnostne skupnosti na Tržaškem za vse, kar je povezanega z gorami, naravo in zimskimi športi. Stalni trud za obrambo in ovrednotenje slovenskega jezika ter kulture na Tržaškem je SPDT še dodatno povzdignil iz nivoja navadne športno-kulturne organizacije.